

EESTI KODANIKU- ÜHISKOND

**Ülevaade Eesti
Kodanikuühiskonna Arengu
Kontseptsiooni
rakendamisest**

Siseministeerium, jaanuar 2006

Austatud koostööpartnerid!

Kahe viimase aasta areng Eesti kodanikuühiskonna kasvamisel on olnud tõeliselt tempokas ja sisukas. Oluliseks tõukejõuks ja abimeheks on meie ühiselt loodud Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioon (EKAK), millele on antud väga tabav rahvapärane nimetus “Ehk Kõik Algab Koostööst”.

Kontseptsiooni rakendamisega on tänaseks üle kahe aasta tegelenud Vabariigi Valitsuse ja kodanikuühenduste ühiskomisjon, mis koosneb 16st kodanikuühendustest ning 11st avaliku sektori esindajast.

Kahe aasta jooksul on ühiskomisjon teadvustanud oma rolli ja senise töö käigus on väga palju üksteiselt õpitud. Oleme jõudnud sisulise partnerluseni. Siiski tasub rõhutada, et selles trükises kirjeldatud tegevused on vaid osa hästi käivitunud arendustööst, mis ei saa koheselt tagada kodanikuühiskonna kui terviku arengut.

Tegemist on pikaajalise protsessiga, mille tulemuslikkus sõltub kõikide osapoolte pingutusest ja osalusest, aga kindlasti ka usaldusest ja mõistmisest. Usun, et valitsuse ning kodanikuühenduste ühiskomisjoni tegevus on toeks kodanikuühiskonna loomulikule arengule ja kiirendab selle pika protsessi kulgu just positiivses mõttes.

Alanud on Vabariigi Valitsuse kodanikualgatuse toetamise strateegia väljatöötamine. Selle eesmärk on kujundada valitsussektori ühtne lähenemine kodanikualgatuse toetamise vajadustele ning võimalustele ja tuua välja ka juba hästitoimivad toetusstruktuurid. Strateegia koostamisel peab valitsussektor käima ühte jalga nii ministeeriumide vahel kui kodanikuühendustega.

Kogemus on näidanud, et oleme valmis arutlema kodanikuühiskonna väärtuste, koostööpõhimõtete, erinevate organisatsioonide rollide ning vajaduste üle laiemalt ja tegutseda ühiskonna edendamise nimel iseenda ning oma organisatsiooni otsestest huvidest kaugemale vaadates.

Sisukat koostööd!

Lugupidamisega

Jaan Öunapuu

Regionaalminister
Ühiskomisjoni esimees

Miks ja kuidas EKAK loodi?

1998. aastal hakkasid Eestis üksikute organisatsioonide ja valdkondlike huvide kõrval välja kujunema mittetulundussektori ühised vajadused. Kõigil nappis aga teadmisi ja koolitust paljudel teemadel – seadusloome, rahastamine jne. Kuna kaasamisest tol ajal veel ei räägitud, ei näinud ühendused oma tegevusele ühiskonnas väljundit ja nendega ei arvestatud. Omaette tegutsesid nii avalik võim kui kolmas sektor ja see hakkas takistama tegevust ühise sihtgrupi – kodanike huvides.

Samal ajal toimusid näiteks Inglismaal ja Kanadas protsessid, kus mittetulunduslik ja avalik sektor leppisid teatud küsimustes kokku – peamiselt kaasamise ja rahastamise põhimõtetes. Eesti ühendused otsustasid tegeleda mitte kahe üksiku teemaga, vaid korraldasid üldise arutelu kodanikualgatuse olemusest ja tegevusest, küsides eelkõige **“Miks meid on vaja ja milleks me seda teeme?”**

Nii saigi alguse hiljem EKAKiks kujunenud dokument, kus ühendused ja riik on sõnastanud oma soovi hästtoimivaks ühiskonnaks, kus on aktiivsed ja teadlikud inimesed, kes tahavad osaleda oma elu parandamises ja kes näevad võimalusi oma elu korraldamiseks.

Seejärel vaadati edasi, kuidas olla aktiivne ja informeeritud kodanik ning kuidas anda läbi osalemise oma panus ühiskonda. Leiti, et on vajalik muuta kaasamine mõistetavaks kõigile osapooltele, et inimestel oleks võimalik olla kaasatud. Nähti vajadust teha selliseid seadusi, mis arvestaks inimeste, ühiskonna ja keskkonnaga ning mida arutatakse läbi võimalikult laia sihtrühmaga.

Kaasamine on oluline ka avalikule võimule paremate otsuste tegemiseks ning protsessi taga on suuresti kodanikuühendused ja nii sai järgmise eesmärgina kirja ühenduste riigieelarvelise rahastamise põhimõtete korrastamine. Terve rida ühendusi ei tegutsenud ju Eestis üksnes oma liikmete huvides, vaid täidavad mõne huvigrupi vajadusi ühiskonnas laiemalt, sageli teenuse pakkumise vormis.

Omavalitsuste või riigiasutuste poolt ühendustele delegeeritavate teenuste osutamine vajab omakorda põhimõtete sõnastamist – kuidas teha seda viisil, mis oleks kodanikule kõige lähemal, kuidas kehtestada standardid jne.

Lisaks sellele püsis vajadus mittetulundussektori toetusvõrgustiku järele – ühendustele mõeldud teenused nagu nõustamine, juriidiline abi jpm, et tagada nende parem toimimine. Näiteks on Eestis ettevõtluse arendamine ja ettevõtja toetamine riigi poolt loomulik. Sarnast toetust ootavad ka mittetulundajad.

Kui see kõik kirja sai, hakkaski vormuma dokument, mida teame EKAKi nime all. Seda ei oleks saanud teha avaliku sektori toeta ja otsusteta ning töö läkski edasi koos erakondadega, tunnustades üksteist partnerluse korras ja mõistes, et avalik sektor peab kodanikuühiskonna toimimise nimel ise panustama.

EKAK sündis läbiarutatuna väga paljudel ümarlaudadel ja koosistumistel üle Eesti, olulisel kohal olid arutelud erakondadega. Riigikogu kinnitas dokumendi 12. detsembril 2002. EKAKis said kirja prioriteetidid, mille alusel loodi 2003. aasta oktoobris kodanikuühenduste ja Vabariigi Valitsuse ühiskomisjon. Viimane töötas välja täpse tegevuskava aastateks 2004–2006, mille kinnitas Vabariigi Valitsus 2004. aasta augustis.

Iga tegevus vajab järelvalvet. Kontroll EKAKi rakendamise üle lasub Riigikogul. Parlamendi täiskogus peab toimuma iga kahe aasta tagant kodanikuühiskonna arengu kui olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu.

Võrreldes teiste sarnaseid dokumente koostanud riikidega ei ole EKAK leping kahe sektori vahel, vaid olevikus toimiv ja tulevikku suunatud dokument, mis hoiab meid õigel kursil.

Nii ei ole sisuliselt 2003. aasta algusest peale tehtud Eestis ühtegi mittetulussektorit puudutavat suurt otsust juhuslikult. EKAK ja selle eesmärgid on suunanäitajateks katusorganisatsioonidele, rahastajatele ja paljudele teistele.

EKAKi rakendamise tegevuskava aastateks 2004-2006 sisaldab 11 eesmärki, mille täitmise hetkeseisust järenevalt lähemalt.

1. Väljakujunenud struktuurid valitsuse ja kodanikuühenduste koostöö tugevdamiseks kodanikualgatus arendamisel

Kodanikuühiskonna arendamine läbi EKAKi rakendamise on võrreldav organisatsiooni või inimese arenemisega – see nõuab rohkesti õppimist ja avastamist ning mõneti lausa mõttelaadi muutumist. Selline protsess on käimas valitsuse ja kodanikuühenduste ühiskomisjonis. Uudse koostöövormi tulemusena on kodanikuühiskonna arendamine muutunud oluliselt süsteemsemaks.

Eesti tegusaid kodanikuühendusi ja pea kõiki ministeeriume koondav regionaalministri juhitud komisjon koguneb vähemalt neli korda aastas. Suur osa ühiskomisjoni praktilisi tulemusi on saanud võimalikuks tänu organisatsioonide panusele, kelle esindajate kanda on komisjoni töögruppide juhtimine. Nendeks on seadusandluse ja kaasamise, jätkusuutlikkuse (varasema nimega rahastamise ja statistika) ning kodanikuõpetuse ja avaliku teadlikkuse töögrupp. Töögruppide kaasesimeesteks on võrdsete volitustega vastavate valdkondadega tegelevate ministeeriumide ja kodanikuühenduste esindajad.

Töövormina tähendab ühiskomisjon, et paljusid puudutavad olulised vajadused arutatakse läbi ja lepitakse kokku, kes teeb, mida teeb ja millal teeb. Komisjon toimib kooskõlas EKAKiga ja viib eesmärgi ellu loogilises järjekorras, käsitledes kõiki teemasid sisuliselt võrdselt.

EKAKi koostades ei olnud ette nähtud eraldi asutust, mis strateegia elluviimisega päevast-päeva tegeleks. Ühiskomisjon on sisuliselt vabatahtlikkuse põhimõtetel tegutsev teemat koordineeriv nõukogu. Nii on kodanikuühiskonna arengu huvides üks edasistest suurtest ülesannetest “rakendusüksuse” loomine, mis aitaks planeeritu reaalselt ellu viia.

Teiseks ülesandeks selle eesmärgi all on täpsem indikaatorite seadmine, kuidas rakendust mõõta. Iseenesest on kogu EKAK üks suur mõõdik, kuna kõikide eesmärkide ja tegevuste täitmist saab jooksvalt jälgida. 2005. aastal sai Avatud Eesti Fondi ja Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi rahastamisel loodud Tallinna Ülikooli Humanitaarinstituudi juurde Kodanikuühiskonna Uurimis- ja Arenduskeskus, mis hakkab teemaga süstemaatiliselt tegelema.

Vabariigi Valitsuse seisukohalt on oluline valitsussektori ühtse arusaama kujundamine kodanikualgatus toetamise vajadustest ja võimalustest. Selleks on väljatöötamisel Vabariigi Valitsuse kodanikualgatus toetamise strateegia.

Loe ühiskomisjoni tegemistest lähemalt: www.sisemin.gov.ee/atp/kodanikuyhiskond

2. Selged mehhanismid kodanikuühenduste esindajate kaasamiseks valdkondlike poliitikate ja õigusloome ettevalmistamisse ning elluviimisse

Kaasamisel on lihtne eesmärk – avaliku võimu poolt tehtavad otsused peavad olema läbi arutatud ja arvestama erinevate arvamustega. Otsused saavad seeläbi legitiimsemad, vajalikumad ja kindlasti populaarsemad. Kodanike arvamuste levinuim koondaja on mittetulundussektor.

Loomulikult tuleb kaasata otsuste ettevalmistamisse nii mittetulundus- kui ärisektor. Siiani on kaasamise praktika olnud väga erinev, sest puudusid kokkulepitud reeglid. Kaasamine ja huvigruppide võrdne kohtlemine peab muutuma iga avaliku võimu asutuse töö normaalseks osaks.

Euroopa Liit nõuab kaasamist paljudes valdkondades ja seetõttu võtavad iseendale samm-sammult kohustusi mitmed ministeeriumid. Suurim saavutus selle eesmärgi juures on ühiskomisjoni, Riigikantselei ja Avatud Eesti Fondi eestvõtmisel koostatud kaasamise hea tava. 2006. aastal toimub tava laialdasem tutvustamine riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes.

Kaasamine on tõsine vastutus vabaiühendustele ja eriti katusorganisatsioonidele, kes peavad läbipaistvalt paika panema, kuidas organisatsiooni arvamus kujuneb, kuidas kaasatakse oma liikmeid jne.

Kokkuvõttes on tänaseks jõudnud paljud eesti ametnikud, poliitikud ja ühenduste esindajad arusaamale, et tarkus ei peitu üksnes oma peas, vaid parimate otsusteni jõutakse läbi laiemate arutluste.

Loe kaasamise heast tavast lähemalt: www.valitsus.ee/?id=4997

3. Selgus erinevate kodanikualgatuslike vormide tegutsemisvõimalustes ja sobiv õiguslik keskkond kodanikualgatuse toetamiseks

Kodanikualgatuse juriidilised vormid panevad Eestis paika mittetulundusühingute seadus ja sihtasutuste seadus, lisaks sätestab võlaõigusseadus seltsingute loomise võimaluse. Kuigi seadused on valmis ja isegi rahvusvahelisel tasandil vaadates väga heas korras, vajavad täpsustamist mitmed tehnilised asjaolud. Teravaimad probleemid on jätkuvalt vabatahtliku töö juriidiline määratlemine ning mittetulundussektorit puudutav statistika.

Üheks oluliseks ülesandeks lähiajal on maksuseaduste täiendamine annetuste tulumaksuvaba määra osas. Eraldi tähelepanu pöörab ühiskomisjon üldise teadlikkuse tõstmisele kodanikualgatuse vormide rollidest ja nende erinevustest. 2006. aasta lõpuks valmib vabatahtliku tegevuse strateegia.

Vabatahtliku tegevuse õigusliku reguleerimise vajaduste ja võimaluste ekspertanalüüsi loe lähemalt: www.vabatahtlikud.ee/?id=1145

4. Tehnoloogiliste võimaluste efektiivsem kasutamine kodanike kaasamiseks otsustusprotsessidesse

Viimastel aastatel on käivitatud internetis mitmeid osalusdemokraatiat toetavaid kaasamisfoorumeid (TOM, Themis, e-Õigus), mis ei täida aga tihti oma peamist ülesannet kodanike vähese teadlikkuse ja oskuste või läbimõtle mata ülesehituse tõttu.

Välja kujunemata on harjumus teemakohaste ettepanekute ja kommentaaride sõnas-tamiseks ning esitamiseks. Riigikantselei juures koos käiva töögrupi ülesanne on teha

asjad lihtsamaks ja kasutatavamaks, et kodanikud oleks teadlikumad nii osalemise võimalustest kui portaalide ja foorumite toimimispõhimõtetest.

Loe lähemalt *Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi* kodulehelt “Räägi kaasa!”: www.mkm.ee/kaasamine

5. Läbipaistvad, optimaalsed ja sihipärased riigieelarvelistest vahenditest kodanikuühiskonna arengut ning kodanikuühenduste tegevust toetavad rahastamisskeemid

Kodanikuühenduste rahastamine vajab korrastamist. Senine rahajagamine riigieelarvest on olnud kaootiline ja subjektiivne, mis tekitab arusaamatusi ja vähendab tehtud otsuste läbipaistvust ja usaldust nende suhtes.

2005. aastal alustati vastavalt EKAKi tegevuskavale rahastamis põhimõtete väljatöötamist. Selleks käivitas ühiskomisjon Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu toel ning Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi rahastamisel kaheaastase projekti, mille tulemusena valmib ülevaade senisest praktikatest ja ettepanek võimaliku rahastamisskeemi osas.

Skeem paneb paika kõik olulisemad kriteeriumid, vastutuse, õigused ja võimalused. Sellest peaks saama omamoodi hea tava nagu kaasamise puhul. Seda nii otse riigieelarvest, ministeeriumide, Euroopa Liidu kui meie riiklike sihtasutuste ja kapitalide kaudu jagatava raha osas.

Kodanikuühenduste üks idee on luua eraldi kodanikuühiskonna sihtkapital, kus rahastamisotsuseid teevad Kultuurkapitali eeskujul suuresti ühendused ise.

Rahastamisprojektiga saab tutvuda ja oma kommentaare esitada: www.ngo.ee/rahastamine

6. Korrastatud ja eesmärgipärane maksusoodustuste ning annetamise süsteem

Nagu arenenud riikides, nii saavad ka Eestis maksusoodustust avalikes huvides tegutsevatele vabauhendustele annetusi teevad isikud. Kodanikualgatuse toetamist ja heategevuse arengut võimaldab valitsuse koostatav tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekiri, kuhu kuulujale annetamine on teatud ulatuses annetajale maksuvaba.

Süsteem vajab korrastamist, sest võimalused ja vajadused on muutunud. Selleks vaadatakse üle maksuvabastuste ja soodustuste kord. Vajalik on olemasolevate võimaluste laiem tutvustamine rahva seas. Samuti avalikes huvides tegutsevate organisatsioonide täpsem määratlemine, mille osas on ettepanekud seadusemuudatuseks juba tehtud.

Vaata infovoldikut annetamisest ja maksudest: www.ngo.ee/5848 ning ettepanekuid tulumaksuseaduse osas: www.ngo.ee/4886

7. Ülevaade katusorganisatsioonidest, nende praegusest ning võimalikust rollist koostöös avaliku sektoriga

Vabauhenduste katusorganisatsioonidel on kaks olulist rolli – süsteemne liikmete arendamine ja toetamine ning avalikule võimule partneriks olemine. Valdkondlikud ja piirkondlikud katusorganisatsioonid on just need, kellega saab läbi arutada erinevaid

küsimusi teadmisega, et nad esindavad kindlate huvidega ja sageli ulatuslikku võrgustikku.

Esindamine ja partneriks olemine seab suure vastutuse ka katusorganisatsioonidele endile. Kui puudub oma liikmete või sihtrühma kaasamise kord, pole neil sisulist õigust kedagi esindada.

Toimivaks koostöök on tuleb seega paika panna avaliku võimu ning katusorganisatsioonide vastastikused õigused ja kohustused. Esimeseks etapiks siin on ühenduste seisukohtade ning avaliku sektori praktikate ja vajaduste ühtlustamine ning lõpuks valmib tõenäoliselt partnerlusdokument, mis reguleerib nii finantseerimist kui sõltumatu säilitamist. Konsulteerimine, seisukohtade koondamine ja läbitöötamine nõuavad lisaressursse mõlemalt osapoolelt.

EMSLi katusorganisatsioonide andmebaasi ning projekti kokkuvõttega saab tutvuda aadressil: www.ngo.ee/3367

8. Adegvaatne ja ülevaatlik mittetulundusühingute ja sihtasutuste register ning elanikkonna kodanikualgatust kirjeldav statistika

Statistika küsimused on siiani kõige kehvemini arenenud teema kogu EKAKi tegevuskavas, kuigi sellele on palju tähelepanu pööratud. Põhiprobleem seisneb selles, et statistika- ja maksuamet ning äriregister vaatlevad kolmandat sektorit tervikuna, kuid avalikes huvides tegutsevatest ühendustest tuleks eristada näiteks korteriühistud ja avaliku sektori enda poolt asutatud mittetulunduslikud ühendused.

Probleemiks on andmete usaldusväärsus, sest paljud organisatsioonid ei uuenda registris oma andmeid. Keegi ei tea, kui palju on toimivaid kodanikuühendusi, kui palju nad loovad töökohti, panustavad vabatahtlikena või toovad investeeringuid. Konkreetset ettepanekud olukorra parandamiseks Justiitsministeeriumile ja Statistikaametile on ühiskomisjoni poolt tehtud, aluseks BAPPi rahastusel Praxise poolt teostatud põhjalik analüüs kehtivale süsteemile.

Eraldi analüüsi vajab statistikas kasutusel oleva majanduse tegevusalade klassifikaatori sobivus mittetulundussektori kirjeldamiseks. Selleks määratletakse vajadused ja võimalused mittetulundusühingute- ja sihtasutuste registri arendamiseks. Elanike kodanikualgatuslikust käitumisest ning hoiakutest ülevaate saamiseks täiendatakse elanikkonna ja avaliku arvamuse uuringuid vastavate küsimustega.

Vaata Eesti Humanitaarinstituudi mahukat uuringut kodanikualgatuse institutsionaliseerimisest: www.ngo.ee/1950

9. Haridusasutuste soodne keskkond laste kujunemiseks hoolivateks, vastutustundlikeks, osalust ja vabatahtlikkust väärtustavateks kodanikeks

Teadlikuks kodanikuks saamine toimub väga suures osas kooliõppimise ja ühiskonnaõpetuse kui teiste ainete raames. Ühiskomisjon töötab selle nimel, et ainekavad toetaksid õpilaste ettevalmistamist areneva demokraatia ja kodanikuühiskonna tingimustes elamiseks ning kodanikuna igapäevaelus toime tulemiseks.

Põhitegevuseks on siin ühiskonnaõpetuse ainekava kaasajastamine, kus pööratakse tähelepanu kodanikualgatuse kui väärtuse ja hoiaku kujundamise heade näidete juurutamisele, õpetajate koolitamisele ja ühiskonnaõpetuse aine õpitulemuste regulaarsele analüüsile. Koostatud on andmebaas kodanikuühendustest, kes on valmis abistama aine-

Õpetajaid vastavateemaliste koolitundide läbiviimisel või tutvustama oma tegevust koolide poolt korraldatavatel üritustel.

Lugematul hulgal üritusi ja konkursse toimus 2005. aastal, mille Euroopa Nõukogu kuulutas kodanikuhariduse aastaks.

Vaata lisa: www.bapp.ee/kodanikuharidus

10. Ühiskonnaelus osalemist ning kodanikualgatuslikku koostööd tugevdav jätkusuutlik toetusvõrgustik

Meie kodanikuühiskonna ainulaadseks tugevuseks võrreldes paljude riikidega on lisaks inimeste harimisele ja tugevatele esindusorganisatsioonidele ka toimiv toetusvõrgustik. See tähendab, et igale Eestimaa kodanikule oleks vajadusel kättesaadav info ühenduste asutamisest, koolitustest, toetustest jms.

Kodanikuühenduste jätkusuutlikkus sõltub informatsiooni liikumisest, konsultatsiooni- ja nõustamisteenuste kättesaadavusest, koostöö- ja koolitusvõimalustest, rahastamisest jne. Endiste tugikeskuste asemel täidavad erasektori abistamise kõrval hindamatut rolli kodanikuühenduste koolitamise ja nõustamise osas Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse maakondlikud arenduskeskused.

Tihedalt tehakse koostööd katusorganisatsioonidega, kuid teadlikumaks ja abivalmi- maks on muutunud ka omavalitsuste ametnikud, kes on üha rohkem huvitatud ühendustega koostööst. Olulise panuse kohaliku omaalgatuse soodustamisele annab samanimeline toetusprogramm, millele loodi alused juba 1996. aastal.

Vaata maakondlikest arenduskeskustest lähemalt: mak.eas.ee

11. Mitmekülgsed ning kättesaadavad täiendkoolitusvõimalused vabaharidussüsteemis

Arenev ning täienev vabahariduskoolide võrgustik kannab olulist rolli tingimuste ja võimaluste loomisel kohaliku tasandi osalemiseks. Siingi on oluline vabaharidusliku koolituse ainekavade ja meetodiliste materjalide väljatöötamine ning õppematerjalide kirjastamine ja trükkimine. Tõhusat koostööd teevad selles vallas Haridus- ja Teadusministeerium ning Eesti Vabaharidusliit.

Kodaniku käsiraamatu täiendatud korduustrükk on kättesaadav alates aprillist 2006. aastal maakondlikes arenduskeskustes ning kohalikes omavalitsustes.

Eesti Vabaharidusliidul valmib samuti 2006. aasta kevadel kodanikukoolituse baasõppekava.

Vaata lähemalt: www.vilmsi.ee/~evhl

Kuidas osaleda EKAKis?

Ühiskomisjon töötab selle nimel, et esindatud oleksid erinevad valdkonnad, huvid ja arvamused. Igaühel on võimalus kaasa rääkida, kuid samas on vajalik oskus näha ühiskonna vajadusi tervikuna.

Mida saab minu ühendus EKAKist ja mida saab ise ära teha:

- loen dokumendi ja tegevuskava läbi
- hoian pidevalt oma liikmeid kursis sellega, mida tean ise
- õpin tundma avaliku sektori eri asutuste rolle ning tegutsemise aluseid
- võtan ka ärisektorit kui partnereid, kellega koostööst võidavad mõlemad
- esitan enda kohta õigeid andmeid, avalikustan aruandeid
- olen oma tegevuses läbipaistev ja vastutav
- järgin kaasamise põhimõtteid ka oma liikmete ja sihtrühmadega
- esitan küsimusi, näiteks ühiskomisjonile või oma katusorganisatsioonile
- jälgin ka teemasid, mis otseselt minu valdkonnaga ei seondu
- hoolitsen, et minu piirkonna ühendused on teavitatud ja teadlikud
- osalen koolitusel ja räägin kaasa aruteludel

Esindatuse tagamine

Komisjonis on esindatud 16 kodanikuühendust, enamjaolt valdkondlikud katusorganisatsioonid, mis omakorda koondavad enda alla tähelepanuväärse hulga kodanikuühendusi. Kõigil ühiskomisjonis esindatud võrgustike liikmetel on võimalus osaleda oma organisatsiooni seisukohtade ning seega ka komisjoni seisukohtade kujundamises läbi katusorganisatsiooni poolse esindatuse. Komisjoni koosseisu kuuluvad ministriumid esindavad avaliku sektori valdkondlikke huve.

Huvide ja arvamuste väljatoomine

Huvide ja arvamustega saab arvestada vaid juhul kui need välja öeldakse. Otstarbekas on erinevad huvid ja arvamused läbi arutada kõigepealt oma organisatsiooni liikmete seas. Tekkinud mõtete, kaalutud võimaluste ja ettepanekute lahti rääkimine ning võrdlemine, uute ideede tutvustamine ning diskuteerimine aitavad teemadele läheneda märksa teadlikumalt ning näha probleeme erinevatest vaatenurkadest. Organisatsiooni huvid ja liikmete arvamused on aluseks organisatsiooni seisukohtade kujundamisele.

Seisukohtade kujundamine

Seisukohtade esindamisel on oluline, et need on kujundatud kõiki organisatsiooni liikmeid kaasates. Mida suurem on organisatsioon võrgustik, seda keerulisem on ühise seisukoha leidmine. Siiski aitab sellele kaasa liikmete pidev informeerimine, arutluse all olevate teemade kajastamine, regulaarsete arutelude läbiviimine. Lisaks erinevate mõtete ja huvide väljatoomisele tuleb tähelepanu pöörata kokkulepitu sõnastamisele – muidu on organisatsiooni esindajal raske kokkulepitut edasi anda.

Komisjoni tegevusest informeerimine

Olulisemaks komisjoni tööd puudutava informatsiooni edastajaks on ühiskomisjoni ja selle töögruppide liikmed, kes viivad arutatu, otsustamisele tulevad küsimused, ettepanekud ning muu komisjoni sisulist tööd puudutavad teemad oma organisatsiooni liikmeteni.

Ühiskomisjoni kuuluvate organisatsioonide teabelehed, kuukirjad, infolistid, nõupidamised, koosolekud jms on kanaliteks, mida kasutatakse liikmete informeerimiseks komisjoni tööst, protsessi käigust, arutluse all olevatest küsimustest, otsustest.

Ühiskomisjoni tööd kajastab siseministeeriumi kodulehekülj:
www.sisemin.gov.ee/atp/kodanikuyhiskond

Ühiskomisjonis esindatud organisatsioonid:

Avatud Eesti Fond – www.oef.org.ee
Eesti Keskkonnaühenduste Koda – www.eko.org.ee
Eesti Kirikute Nõukogu – www.ekn.ee
Eesti Korteriühistute Liit – www.ekyl.ee
Eesti Külaliikumine Kodukant – www.kodukant.ee
Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaud – www.emy.ee
Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit – www.ngo.ee
Eesti Noorteühenduste Liit – www.enl.ee
Eesti Puuetega Inimeste Koda – www.epikoda.ee
Eesti Puuetega Laste Vanemate Liit
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda – www.epkk.ee
Eesti Rahvakultuuri Kesksetside Liit – www.seltsid.ee/~rahvakultuur
Eestimaa Rahvuste Ühendus – www.nationalities.ee
Eesti Vabaharidusliit – www.vilmsi.ee/~evhl
Eesti Üliõpilaskondade Liit – [www.eyl.ee](http://www eyl.ee)
Tartu Vabatahtlike Keskus – www.vabatahtlikud.ee
Haridus- ja Teadusministeerium – www.hm.ee
Justiitsministeerium – www.just.ee
Keskkonnaministeerium – www.envir.ee
Kultuuriministeerium – www.kul.ee
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium – www.mkm.ee
Rahandusministeerium – www.fin.ee
Riigikantselei – www.riigikantselei.ee
Siseministeerium – www.sisemin.gov.ee
Sotsiaalministeerium – www.sm.ee
Regionaalministri nõunik – www.sisemin.gov.ee
Riigikogu esimehe nõunik – www.spiiker.ee

Vabariigi Valitsuse ja kodanikuühenduste esindajate ühiskomisjoni tööd koordineerib Siseministeerium ja seda juhivad regionaalminister Jaan Õunapuu.

Töögruppide liikmete nimekirja leiad siit: www.sisemin.gov.ee/atp/kodanikuyhiskond

Estonian Civil Society Development Concept

Estonian Civil Society Development Concept was approved by the Estonian Parliament in December 2002. The Concept phrases the bases of partnership between non-profit associations and the public sector; principles and values of cooperation and ways of achieving goals in promoting civic initiative and strengthening democracy.

For the implementation of the concept the document foresees bringing together a joint committee of government and civil society representatives in order to work out activity, assessment and evaluation plans for the processes of cooperation.

Joint Committee of the Government and NGO representatives started its work in October 2003. The Committee, chaired by the Minister of Regional Affairs, is formed on the representative bases, bringing together third sector umbrella and network organisations and different government agencies. The Ministry of the Interior provides technical co-ordination for the Committee.

The Committee is carrying a role of a deciding body, essential issues are discussed and materials prepared in three working-groups:

- legal issues and involvement in policy making (co-chaired by representatives of Ministry of Justice and NGO-Roundtable);
- sustainability (previously funding and statistics) (co-chaired by representatives of the Ministry of Finance and Network of Estonian Non-Profit Organisations);
- civic education and public awareness (Co-chaired by representatives of the Ministry of Education and Science and Open Estonian Foundation).

After analysing and evaluating the current situation through a perspective of civil society development, working groups pointed out main problems and formulated general proposals for activities needed. According to discussions, priorities, needs and resources available, an activity plan for the years 2004-2006 was completed and approved by the government in August 2004.

Activity plan for implementing the Civil Society Development Concept brings out main aims, activities, results, needed resources and share of responsibility. In many cases activities concentrate more on starting longer processes – discussions on what is really needed, what are possible alternatives and choosing the best of them. Reaching consensus through intensive dialogue process between all counterparts has been prioritised before starting immediate action.

Further activities of the Committee concentrate on fulfilling the activity plan as well as working out mechanisms for evaluating the process of implementation of the concept. The Joint Committee reports on the results of its work to the Government annually.

Once every two years, the Riigikogu, the parliament of Estonia, will organise deliberations of the implementation of the EKAK and the development of the civil society as a matter of significant national importance.

Additional information in English on the website of the Network of Estonian Nonprofit Organisations: www.ngo.ee/1030

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

www.ngo.ee

roheline trükis

Trükitud 100% taastoodetud paberile Cyclus looduslike õlide ja vaikude baasil valmistatud värvidega ©Triip